

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BANJALUKA
Broj: 72 0 P 019611 15 Rev
Banjaluka, 11.8.2016.godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sastavljenom od sudija: Darka Osmića, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Senada Tice, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja M.S. i M.S.1, oba iz G., ..., koje zastupa punomoćnik M.D., advokat iz G., protiv tuženog S,S, iz G., ..., koga zastupa punomoćnik M.Š., advokat iz G., radi predaje u posjed, vrijednost predmeta spora 11.000,00 KM i pravnoj stvari S,S,, kao tužitelja, protiv M.S. i M.S.1, kao tuženih, radi utvrđenja prava svojine, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 72 0 P 019611 14 Gž od 14. novembra 2014. godine, na sjednici održanoj dana 11.8.2016.godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Gradišci broj: 72 0 P 019611 11 P od 12. 7. 2013. godine, obavezan je tuženi da tužiteljima, iseljenjem iz kuće i pratećih objekata, preda u posjed porodičnu kuću i prateće objekte u C. sagrađene na k.č. br. 213/7, a označenim na skici snimanja sačinjenoj po vještaku geodetske struke od 30.08.2012. godine, brojem 1, 4 5, 6, 7, 8 i 9, zajedno sa zemljištem k.č. br. 213/7, koje su vlasništvo drugotužitelja i posjed oba tužitelja, i da im na ime naknade troškova parničnog postupka isplati iznos od 12.656,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 12.07.2013. godine do isplate.

Odbijen je, kao neosnovan, protivtužbeni zahtjev tuženog da se utvrdi da su predmetne nekretnine, upisane u p.l. 214 k.o. C., a označene sa k.č. br. 213/7 u površini od 801 m², na kojoj je izgrađen prizemni stambeni objekat, veličine 9,2x8,6 m, čija je ukupna površina 79 m², košana sa drvarom veličine 17 m², piličarnik veličine 5 m², poljski WC veličine 2 m² i svinjac veličine 26 m² i nekretnine označene sa k.č. br. 213/6 u povr. od 803 m² na kojoj je izgrađena pekara za meso sa nastrešnicom povr. 3 m² i dvorišna zgrada, ostava, drvara sa dvije nastrešnice povr. 52 m² koja je izgrađena na k.č. br. 213/7 i 213/6, zajednička svojina M.S.1 (u daljem tekstu: drugotužitelj), M.S. (u daljem tekstu: prvotužitelj) i tuženog.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 72 0 P 019611 14 Gž od 14. novembra 2014. godine, žalba tuženog je djelimično uvažena i prvostepena presuda, u dijelu kojim je usvojen tužbeni zahtjev prvotužitelja i u dosuđujućem dijelu odluke o troškovima parničnog postupka, preinačena, tako da je odbijen tužbeni zahtjev i zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka ovog tužitelja, a tuženi obavezuje da drugotužitelju, na ime troškova parničnog postupka, isplati iznos od 9.073,00 KM, dok je u ostalom dijelu žalba tuženog odbijena i prvostepena presuda potvrđena, u dijelu kojim je usvojen tužbeni zahtjev drugotužitelja i odbijen protivtužbeni zahtjev tuženog, te je obavezan prvotužitelj da tuženom isplati iznos od

450,00 KM, na ime troškova sastava žalbe, a odbijen zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu u iznosu od 1.350,00 KM.

Blagovremenom revizijom tuženi, kako navodi, pobija drugostepenu odluku iz svih razloga predviđenih odredbom člana 240. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP). Predlaže da se osporena presuda preinači (ne kaže kako), ili da se ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju drugotužitelj predlaže da se ista odbije kao neosnovana. Prvotužitelj nije odgovorio na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da se obaveže tuženi da se iseli iz kuće i pratećih objekata, bliže opisanih i označenih u izreci prvostepene presude i da im iste preda u posjed, kao i zahtjev tuženog da se utvrdi da predmetne nekretnine čine zajedničku svojину parničnih stranaka.

U toku postupka koji je prethodio donošenju nižestepeni presuda utvrđeno je da su prvotužitelj i tuženi braća, a da im je drugotužitelj otac, te da je između prvotužitelja, kao davaoca izdržavanja i drugotužitelja i njegove pokojne supruge (majke prvotužitelja i tuženog), kao primalaca izdržavanja, zaključen ugovor o doživotnom izdržavanju kod nadležnog suda broj: R-187/99 O II-77/99 dana 26. oktobra 1999. godine, kojim se davalac izdržavanja obavezao da brine o svim potrebama primalaca izdržavanja, kojima je zbog poodmaklih godina potrebna pomoć i njega, a da su se primaoci izdržavanja obavezali poslije svoje smrti ostaviti u vlasništvo nekretnine koje su predmet ovog spora, davaocu izdržavanja (prvotužitelju).

Predmetne nekretnine (bliže opisane i označene u izreci prvostepene presude) upisane su u odgovarajućim zemljišnoknjižnim evidencijama kao vlasništvo i posjed drugotužitelja. Na istom zemljištu izgrađena je i kuća M.S.2 (brata prvotužitelja i tuženog, odnosno sina drugotužitelja), ali ona nije predmet spora.

Sporno zemljište, parcelu označenu kao k.č. br. 213/7 (na kojem je izgrađena kuća i pomoćni objekti) drugotužitelj je kupio od PIK M.S. 1968. godine, a dio, parcelu označenu kao k.č. br. 213/6 (koju u manjoj površini zahvataju pomoćni objekti) od B.S. 1974. godine.

Predmetna kuća je građena u periodu od 1974. godine do 1976. godine i konačno useljena 1977. godine. U njoj sada žive prvotužitelj i tuženi, dok drugotužitelj (njihov otac) živi u dvorišnoj zgradi, zbog poremećenih odnosa sa tuženim. Kuću je gradio drugotužitelj sa suprugom i u vrijeme izgradnje jedino je on bio zaposlen. Prvotužitelj i tuženi nisu zaposleni, a jedino je drugotužitelj uživatelj penzije.

Tuženi je imao saobraćajnu nezgodu 1976. godine u kojoj je pretrpio tjelesne povrede, slijedom čega je dobio određenu naknadu u novcu, koja mu je isplaćena 1979. godine.

Kod ovakvog stanja činjenica prvostepeni sud nalazi da je drugotužitelj vlastitim sredstvima i zajedničkim radom njega i njegove supruge, pribavio zemljište na kojem je izgradio predmetnu kuću i prateće objekte, da su djeca (uključujući i tuženog), shodno svom uzrastu i mogućnostima, pomagali pri izgradnji, da između stranaka nije egzistirala ekonomska zajednica u kojoj su svi članovi porodičnog domaćinstva sticali prihode i ulagali u izgradnju spornih nekretnina, da tuženi nije dokazao da je doprinjeo izgradnji svojim radom i sredstvima,

niti da je postojao dogovor u okviru porodice da dio sporne kuće pripadne njemu u vlasništvo, slijedom čega zaključuje da sporne nekretnine ne predstavljaju zajedničku svojину parničnih stranaka o kojoj govori odredba člana 43 do 51 Zakona o stvarnim pravima („Sl. glasnik Republike Srpske“ broj 124/08, 58/09, 95/11 i 60/15 – u daljem tekstu ZSP) i član 18. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj: 6/80 i 3/90 i “Službeni glasnik Republike Srpske” broj: 38/03 – u daljem tekstu: ZOSPO), nego svojину drugotužitelja, zbog čega on ima pravo, shodno odredbi člana 126 i člana 127 ZSP, odnosno člana 37. ZOSPO, tražiti iseljenje tuženog i predaju u posjed predmetnih nekretnina, pa sudi kao u izreci svoje odluke.

Drugostepeni sud prihvata ovakva činjenična utvrđenja i pravna shvatanja, te potvrđuje prvostepenu presudu u odnosu na zahtjev drugotužitelja, a djelimično usvaja žalbu tuženog, preinačva prvostepenu presudu i odbija zahtjev prvotužitelja, jer da on nije legitimisan tražiti predaju u posjed spornih nekretnina, budući da nije njihov vlasnik i da će to postati (temeljem ugovora o doživotnom izdržavanju) tek nakon smrti drugotužitelja.

Nižestepeni sudovi nisu pogriješili kada su usvojili zahtjev drugotužitelja za predaju u posjed spornih nekretnina i odbili protivtužbeni zahtjev tuženog da se utvrdi da te nekretnine predstavljaju zajedničku svojину parničnih stranaka, a navodi revizije ničim relevantnim ne dovode u sumnju ispravnost i zakonitost takvog presuđenja.

Neosnovano tuženi ističe da su predmetne nekretnine zajednička svojina parničnih stranaka, stečena zajedničkim građenjem u porodičnoj zajednici.

Tuženi je istina, bio član porodičnog domaćinstva drugotužitelja u vrijeme kada je predmetna kuća građena, od 1974. do 1976. godine. Suprotnu tvrdnju - da je kuća građena 1985. godine - tuženi nije dokazao i ona je suprotna tvrdnjama tužitelja i saslušanih svjedoka, M. i R.S., kojima, po prirodi stvari, jer su sinovi drugotužitelja i starija braća prvotužitelja i tuženog, ova činjenica nije mogla ostati nepoznata. Logično je da je tuženi bio član porodičnog domaćinstva svojih roditelja, jer je u to vrijeme bio maloljetan (rođen 1958. godine), pa su drugotužitelj i njegova supruga, kao roditelji, na taj način, izgradnjom kuće i obezbjeđivanjem stambenog prostora, vršili svoja roditeljska prava i obaveze, ne samo prema tuženom, nego prema svoj djeci koja su još bila pod roditeljskim staranjem.

U tom periodu tuženi nije ostvarivao nikakve prihode. Štaviše, izdržavali su ga roditelji, kao i ostalu djecu koja nisu bila stasala da se sami brinu o sebi. Iz iskaza saslušanih svjedoka i drugih provedenih dokaza, koje su nižestepeni sudovi, suprotno tvrdnji revidenta, pravilno cijenili, u skladu sa pravilima propisanim odredbom člana 8. ZPP, proizlazi da su predmetnu kuću gradili drugotužitelj i njegova supruga za svoje potrebe i potrebe svoje mnogobrojne djece, radi obezbjeđenja stanovanja njih i djece, a ne radi sticanja svojinskih prava na toj kući od strane djece, kako to želi prikazati revident. Tuženi nije dokazao (a taj teret je bio na njemu u smislu odredbe člana 123. stav 1. ZPP) da je on svojim sredstvima učestvovao u toj izgradnji, niti da je postojao bilo kakav dogovor u vezi sa izgradnjom sporne kuće u pogledu sticanja svojinskih prava u odnosu na njega, niti da je sa roditeljima, kao vlasnicima kuće, zaključio kakav ugovor u pismenoj formi koji bi ga činio zajedničkim vlasnikom te kuće.

Ovo i pod uslovom da je tuženi učestvovao u izgradnji pratećih objekata i uređenju (betoniranju staza) okućnice, kako proizlazi iz iskaza nekih svjedoka, jer ti prateći-pomoćni objekti jesu pripadak kući kao glavnoj stvari. Kao takvi su neodvojivi od glavne stvari i njihovom izgradnjom se ne može na njima steći posebno pravo svojine, nezavisno od glavne stvari, niti svojinski udio ili zajednička svojina na kući kao glavnoj stvari.

Tvrđnja tuženog da je drugotužitelju dao dio novčanog iznosa dobijenog na ime naknade nematerijalne štete koju je pretrpio u saobraćajnom udesu 1976. godine i pod uslovom da je tačna, nije mogla ishoditi drugačiju odluku, budući da mu je ova naknada (od koje je dio mogao dati drugotužitelju) isplaćena 1979 godine (kako sam kaže saslušan kao stranka na ročištu održanom 13.11.2012. godine) dakle, u vrijeme kada je kuća već bila završena i useljena.

Proizlazi da tuženi nije dokazao činjenice (da je ulagao sredstva i rad u izgradnju predmetne kuće) na kojima je zasnovao svoj protivtužbeni zahtjev u pogledu sticanja zajedničke svojine na spornim nekretninama, ili da je na neki drugi, zakonom propisani, način stekao to pravo, pa nižestepeni sudovi nisu pogriješili kada su takav zahtjev odbili i temeljem odredbe člana 126 i člana 127 ZSP (identične odredbe sadržavao i u članu 37. ZOSPO), obavezali tuženog da drugotuženom, kao vlasniku, preda u posjed spornu kuću.

Drugotužitelju pravo isključivog vlasništva na predmetnoj kući, posredno priznaje i tuženi tvrdnjom, da „tuženom pripada pravo plodouživanja, pravo upotrebe i pravo stanovanja (čl. 229.-248. Zakona o stvarnim pravima RS)“, odnosno da je „stekao ličnu služnost – pravo stanovanja na spornim nekretninama, koje pravo je regulisano pravnim pravilima bivšeg OGZ (paragraf 509. – 529.) i ima pravo korištenja istih“, zbog čega da je trebalo odbiti tužbeni zahtjev.

Ovakve njegove tvrdnje nisu osnovane.

Tuženi nije objasnio kako i na koji način je stekao, odnosno na kojim činjenicama temelji navedena prava, niti je u tom pravcu izvodio bilo kakve dokaze, budući da je ove tvrdnje istakao tek u žalbi, a zatim ponovio u reviziji, zbog čega one nisu mogle ishoditi drugačiju odluku, kako pravilno nalazi i obrazlaže drugostepeni sud.

Uostalom, po osnovu srodstva djeca ne mogu imati prema roditeljima veća prava niti drugačija prava nego što su prava i njihov obim kako ih određuje Porodični zakon, koji svojim odredbama ne predviđa mogućnost sticanja prava plodouživanja, upotrebe ili stanovanja djece na imovini njihovih roditelja. Roditeljsko staranje nad tuženim, u smislu odredaba Porodičnog zakona, je davno prestalo (njegovim punoljetstvom), a time i obaveza drugotužitelja da mu obezbjedi stambeni smještaj. Činjenica da je tuženi i nakon toga nastavio da živi u kući svoga oca (drugotužitelja) nikako mu ne konstituiše pravo stanovanja u istoj, a još manje pravo da se osnovano protivi zahtjevu drugotužitelja za predaju u posjed kuće i da tako održava postojeće faktičko stanje – da on koristi kuću, a da otac (drugotužitelj) boravi u dvorišnom objektu, u kojem nema struje ni vode.

Budući da je drugotužitelj lišen prava posjeda kuće čiji je vlasnik, svoje pravo na posjed (suprotno tvrdnji tuženog) je morao štiti tužbom za predaju u posjed iste, a ne tužbom za prestanak uznemiravanja (član 126. stav 1. ZSO).

Ni ostali navodi revizije nisu od uticaja na zakonitost i pravilnost pobijane presude slijedom čega je riješeno kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić